

Cours de tibétain - leçon 30

La prière de Pema Karpo à Tchenezé - 8

ཐོག་མེད་དུས་ནས་ལས་ངན་བསགས་པའི་མཐུས། །

Sans début / temps / depuis / karma, actes / mauvais / accumulé (p.) / force + part. instrumentale

thog mè tu nè lè ngèn sak pèi thu

Depuis des temps sans commencement et par la force des actes néfastes accumulés,

ང་རྒྱལ་དབང་གིས་ལྷ་ཡི་གནས་སུ་སྐྱེས། །

Orgueil / pouvoir / par (inst.) / dieux, dévas / gén. / lieu / naître

nga gyèl ouang kí lha yí nè sou kyè

Par le pouvoir de l'orgueil ils sont né dans le monde des dévas.

འཕོ་ལྷང་སྐྱག་བསྐྱལ་སྤོང་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས། །

Transmigration / chute / souffrance / expérimenter / gén. / être / pluriel

pho toung doug ngèl nyong ouè sèmtchèn nam

Ces êtres qui expérimentent les souffrances des transmigrations et des chutes,

པོ་ཏ་ལ་ཡི་ཞིང་དུ་སྐྱེ་བར་ཤོག ཨོ་མ་ཁི་བརྗེ་རྩྭ། །

Potala / gén. / champ / en (part. oblique) / naître / puisse

potala yí shíng tou kyè ouar sho - om maní padmè houng

Puissent-ils naître en le domaine pur de Potala !

Exercice de lecture

ཐོག་མེད་དུས་ནས་ལས་ངན་བསགས་པའི་མཐུས། །

ང་རྒྱལ་དབང་གིས་ལྷ་ཡི་གནས་སུ་སྐྱེས། །

འཕོ་ལྷང་སྐྱག་བསྐྱལ་སྤོང་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས། །

པོ་ཏ་ལ་ཡི་ཞིང་དུ་སྐྱེ་བར་ཤོག ཨོ་མ་ཁི་བརྗེ་རྩྭ། །

Analyse

1) རྩོག་མེད་དུས་ནས་ལས་ངན་བསགས་པའི་མཐུས། །

2) ང་རྒྱལ་དབང་གིས་ལྷ་ཡི་གནས་སུ་སྐྱེས། །

3) འཕོ་ལྷུང་སྐྱུག་བསྐྱེད་ལྷོང་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས། །

4) བོ་ཏ་ལ་ཡི་ཞིང་དུ་སྐྱེ་བར་ཤོག། ཇོ་མ་ཉི་བརྟེན་ཏུ། །

1) X O X O X X X O X O

2) X X O X O X O X

3) X X X X X O X O

4) X O X O X O X

Le vocabulaire

ཚོག་མེད་	sans début (abréviation de ཚོག་པ་མེད་པའི་དུས་)
དུས་	temps
ནས་	depuis, particule de l'ablatif, pour indiquer une provenance dans le temps
ལས་	karma, acte
ངན་	mauvais
བསགས་པ་	accumulé (le verbe « accumuler » avec un nominalisateur པ་)
མཐུ་	force
ས་	particule ergative/instrumentale (une des 5 formes)
ང་རྒྱལ་	orgueil
དབང་གིས་	par le pouvoir
ལྷ་	dévas
མི་	génitif
གནས་	lieu
ལུ་	particule locative/oblique (qui indique le lieu d'incidence)
སྐྱེས་	naître (forme du passé)

RAPPEL:

སྐྱེས་པ་/ སྐྱེ་བ་/ སྐྱེ་བ་// verbe non-volitif. La forme volitive (transitive est སྐྱེད་པ་). 1) Signifiant "pour que ce qui n'était pas présent auparavant se produise", c'est-à-dire "naître", "surgir", "se produire", "être produit". Ce mot unique en tibétain couvre tous les types de naissance, de production et d'apparition, contrairement au français qui possède un certain nombre de mots spécialisés pour des types de naissance spécifiques. TD

འཕོ་སྐྱུང་ transmigration et chute

འཕོ་བ་ transmigration - v.i. འཕོས་པ་/ འཕོ་བ་/ འཕོ་བ་//. La forme transitive est སློབ་པ་ q.v. 1)

Quitter un endroit et aller à un autre d'où "transférer" ou "déplacer". Par exemple, [TC] འདི་ནས་གནས་འཕོས་ཏེ་གཞན་དུ་འགོ་བ། "s'est déplacé d'ici et est allé à un autre endroit". TD

སྐྱུང་བ་ tomber, chuter - v.i. སྐྱུངས་པ་/ སྐྱུང་བ་/ སྐྱུང་བ་//. "Tomber". Cela a le sens de tomber d'un endroit élevé à un endroit plus bas.

Le vocabulaire - suite

ཐུག་བཟུལ་	souffrance
ལྟོང་བ་	expérimenter (verbe non-volitif)
སེམས་ཅན་	êtres sensibles
རྒྱུ་ས་	marque du pluriel
པོ་ཏ་ལ་	Potala, la terre pure de Tchenrezi
ཡི་	génitif (une des 5 formes)
ཞིང་	champ, domaine
ཏུ་	particule oblique (dative-locative), pour indiquer un lieu, une incidence.
ལྟོ་བར་སྟོག	puissent-ils naître!

Pour plus de détails sur cette construction, voir la note dans le vocabulaire de la leçon 26.

